

SBM0433 - site Lourdes - WZC Glorieux

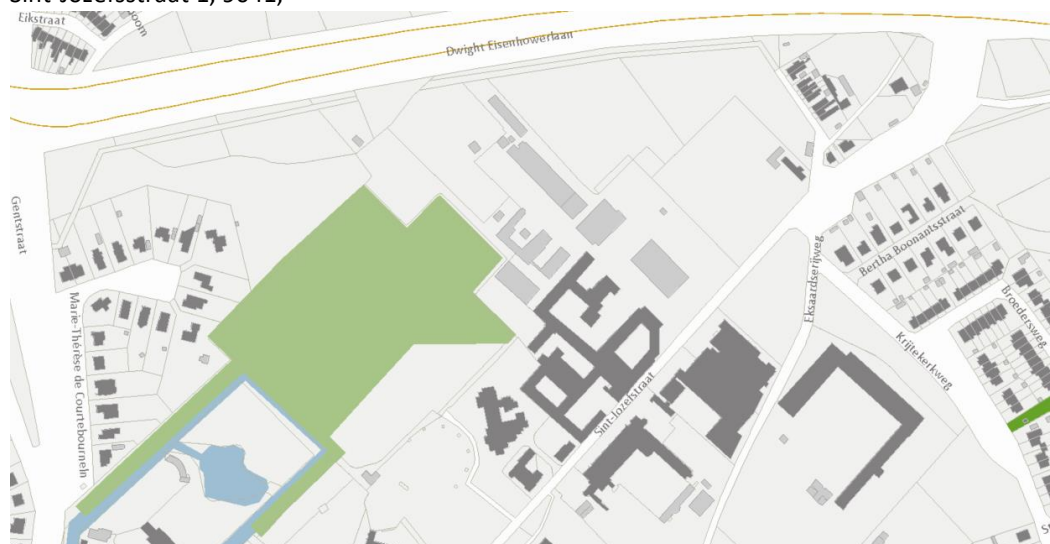
10-6-2021 12:00 Advies Kwaliteitskamer

ENTITEIT
CONTACTPERSOON

Team Stadsbouwmeester
Annelies Neyens

PROJECTNAAM
ONTWERPER
OPDRACHTGEVER
LIGGING

SBM0433 - site Lourdes - WZC Glorieux
umpa lumpa
WZC Glorieux
Sint-Jozefsstraat 1, 9041,

SITUERING

De site is gelegen in Oostakker, nabij het bedevaartsoord en grenzend aan de scholencampus Edugo. De site van de zorgcampus bestaat op vandaag uit een dense en complex bebouwde site, met enerzijds klassiekere kloostergebouwen, en anderzijds een losstaande volumes. Er is een ruimer masterplan in opmaak voor de omgeving, waarvan de gronden verdeeld zijn onder een verschillende eigenaars. De opdracht komt van familie De Chabannes, de projectsite van het woonzorgcentrum vormt er een slechts een klein onderdeel van. Voor dit project werd eerder een vergunningsaanvraag opgemaakt die finaal heeft geleid tot een weigering. Vraag is nu om een specifiek masterplan op te maken om inzicht te krijgen in de toekomstplannen voor deze complexe site van de Broeders. De studie werd eerder voorgelegd op de bijeenkomst van 01/04/21, in het kader van de herwerking wordt het plan opnieuw gepresenteerd.

CRITERIA

Dit project wordt voorgelegd aan de Kwaliteitskamer door:

- > SCHAAL: opmaak masterplan voor uitbreiding patrimonium voor uitbreiding WZC
- > CONTEXT: masterplan voor complex bebouwde site in groene omgeving aan groenklimaat-as

ADVIES

Voor de Kwaliteitskamer zijn volgende aspecten cruciaal voor de kwaliteit van het ontwerpvoorstel en voor verder aanpassing of verfijning ervan:

1. Traject

Bij begeleiding en advisering van beeldbepalende projecten, wordt de Kwaliteitskamer idealiter twee maal geconsulteerd. Een eerste maal bij het onderzoek naar het programma, de schikking en inplanting van het programma, en de werking van het project. Hoe groter het project, hoe belangrijker dat dit resulteert in een inrichtingsstudie en -plan. Het gaat tijdens die eerste sessies over de stedenbouwkundige inpassing van architectuur. Tijdens een vervolg dient het te gaan over architecturale uitwerking, detaillering, expressie, geleding, kleur,.. Op de laatste pagina van de presentatie wordt een traject gepresenteerd voor de volgende stappen. Het afkloppen van het minimasterplan/inrichtingsstudie ligt voor, op basis van de presentatie heeft de Kamer weinig vragen op dat niveau.

De Kamer ziet echter in de planning dat men midden dit jaar de vergunningsaanvraag voor het project met architectuuruitwerking wenst in te dienen. De Kwaliteitskamer heeft het gevoel dat op niveau van de architectuur veel suggesties, spectrum en ingrediënten worden aangereikt vanuit de inrichtingsstudie en de lezing van de context. De Kwaliteitskamer mist echter nog een belangrijke stap om richting vergunningsaanvraag te kunnen kijken.

De Kwaliteitskamer wil uitdrukkelijk deze slag niet overslaan en heeft het gevoel dat het ontwerp zelf nog moet aanvatten. Hoe vertalen de componenten van de studie zich in het programma en de zorgcontext? De Kwaliteitskamer wordt geregeld met dit type programma en de grootschaligheid ervan geconfronteerd, dit is het gevolg van de achterliggende economie en beheersmodel. Op het moment dat de architecturale uitwerking wordt vertaald via automatisen kan een blinde vlek ontstaan in alles wat geambieerd wordt op masterplanniveau. Onderzoeksvraag is hoe architectuur een programma kan uitdrukken zonder te hard te institutionaliseren, hoe kan een programma verzoend worden op menselijke schaal. Dan gaat het over vormgeving, geleding, schalen, materialen,.. pure architectuurkwaliteit. Welke heel gerichte keuzes in de architectuur worden gemaakt vb. de aansluitingen tussen bestaand en nieuw en hoe die precies worden vormgegeven. De Kwaliteitskamer benadrukt dat dit tijd vraagt, om hier op te zoeken, te ontwerpen, en te werken. De Kwaliteitskamer is verontrust over het idee dat de bespreking na deze sessie rond zou zijn.

2. Architectuur

De Kwaliteitskamer wil het hebben over de architectuur, er moet verder worden nagedacht welk karakter deze zal hebben. Er worden zwevende volumes gepresenteerd, vraag is of deze geschikt is in een omgeving met voornamelijk volumes met voeten op de grond. De materialisatie, gevelritmiek, opening, kleurgebruik, symmetrie, detaillering en het specifiek karakter,.. zijn in deze zoektocht erg belangrijk.

In de plint wijkt de raamritmiek af van wat er boven staat, de verbinding tussen het nieuw volume en het bestaande krijgt in het beeld nog een zekere abstractie. De schetsen die voorafgaan op p.29 zijn belangrijk in de geleding. Op het moment dat interessante thema's op ooghoogte overboord worden gegooid door met een uniforme plint te werken, dan gaat een deel van het spectrum verloren. De geleding moet voor de Kamer worden doorgedacht tot op het maaiveld. De tuinmuur is dan een ander register die een rol kan spelen in de compositie, en voor rust kan zorgen.

3. Relatie met erfgoed

Het nieuwe zal sowieso aandacht opeisen, de neogotische volumes zijn echter in zijn geheel ontworpen en gebouwd, waarvan de Kamer weinig karakteristieken terugziet in het nieuwe ontwerp. In de omgang met het bestaande ziet de Kamer potentieel hieruit meer inspiratie te halen voor de nieuwe architectuur. De sterke as-werking uit het bestaande om bezoekers te imponeren verdwijnt door de vele chicanes. In het idee van zuiverheid en de verandering van de niveaus is bijvoorbeeld onduidelijk waarom de T achteraan er nog is, het lijkt puur façade. De kwaliteiten van de directeurswoning worden nog niet zeer in beeld gebracht, ook door de inrit achteraan. Voor de Kamer kan de detaillering boven de ramen en de heilige drievuldigheid voor deze plek echt DNA zijn.

De appreciatie voor het neogotische ontbreekt nog, de Kamer zit nog wat op zijn honger. In het hart van de ontwikkeling en de nabijheid van Lourdes lijkt hier meer mee mogelijk. Voor de Kwaliteitskamer is het belangrijk om de presentatie volgende sessie op te zetten vanuit de analyse van het patrimonium, en welke thema's verder worden gezet en geconceptualiseerd. Het is evident om het gebouw uit te leggen vanuit de beheerslogica van de nieuwbouw, maar ook het DNA en de eigenheid van de plek moet worden meegenomen. De historische gevoeligheid dient mee in het achterhoofd te worden gehouden.

4. Woon- en verblijfskwaliteit

De Kamer vraagt ook aandacht voor de woontypologische uitdaging en variatie, welke woon- en verblijfskwaliteit kan aan de bewoners worden geboden. Van belang is verder na te denken over de verhouding private ruimte versus collectief en alles wat daartussen zit. De kapel is fantastisch als collectieve ruimte, de Kamer is benieuwd naar hoe de plint van de gebouwen verder zal worden vormgegeven. De gangen lijken erg minimaal bedacht, als klassieke gangen met ruimtes daarop. De gelegenheden, verbinding tussen privaat en collectief kunnen worden aangegrepen door bijvoorbeeld kleinere informele ontmoetingsruimtes te integreren.

OPVOLGING

De Kwaliteitskamer adviseert een herwerking van het project volgens boven aangehaalde punten.

De Kwaliteitskamer vraagt het gesprek tijdens een volgende bijeenkomst verder te zetten, en meer bepaald dieper in te gaan op de principes die overeind blijven vanuit de inrichtingsstudie, en welke sturen zijn voor de architectuur. De Kamer wenst de bespreking verder te zetten op niveau van de architectuur.

Het advies van de Kwaliteitskamer is complementair aan dat van de andere adviserende instanties, afstemming van een bijgestuurd voorstel met de betrokken diensten is aangewezen.